

СВЕТОСЛАВ МИНКОВ
СЪВСЕМ СТРАННА ИСТОРИЯ

chitanka.info

Някакъв въпрос от второстепенна величина очакваше благоприятно разрешение и внедряване в нашето житейско всекидневие.

И от време на време хората с право питаха ту тук, ту там:

— Е, какво става с оня въпрос?

И оттук-оттам се чуваше успокоителен отговор:

— По оня въпрос няма никакво възражение. Изобщо въпросът се движи към своя благополучен край.

Минаваха дни и седмици, търкулнаха се два-три месеца.

Въпросът пълзеше от канцелария в канцелария, разглеждаше се от разни комисии и после неочаквано изчезваше в някое чекмедже, спотайваше се дълго там и се покриваше с мухъл.

Но имаше хора, които не го забравяха и започнаха да напомнят с досадна настойчивост:

— Какво става с оня въпрос?

И пак отекваше спокойният отговор:

— Въпросът е, тъй да се каже, решен. Остават само някои дребни формалности.

А крилатото време не стоеше на едно място и като лудо прескачаше дните, седмиците, месеците.

Неизвестно по чий почин въпросът излизаше от чекмеджетата, явяваше се пред нови комисии, губеше се в нови чекмеджета.

Най-после той не можа да чака повече и реши сам да се представи на обществото.

Един ден дълготърпеливият въпрос се измъкна от последното чекмедже, изтърси се от мухъла и с доста поизмачкан вид отиде в редакцията на един всекидневник.

А главният редактор тъкмо пишеше статия за ускорените темпове на производството и всяко външно посещение му беше крайно неприятно.

Без да иска позволение от секретарката, необикновеният посетител се озова направо в кабинета на главния редактор, пристъпи към писмената му маса и като поднесе обичайния поздрав, заяви с нескрито прискърбие в гласа:

— Другарю главен редактор, аз съм оня въпрос, по който доста отдавна бе писано и във вашия вестник, но който за съжаление все още се намира в неизяснено състояние. Колкото и маловажно да е моето

значение от национален и общочовешки мащаб, все пак у нас има хора, които проявяват повишен интерес към необяснимото ми протакане из учрежденските дебери и с нетърпение очакват да бъде претворен в живо дело.

Главният редактор премести недописаната си статия настрана и като изгледа госта от главата до петите, попита с учудено дигнати вежди:

— Но аз не разбирам какво искате?

— Ей сегичка ще ви обясня — каза кротко въпросът. — По думите на някои служебни лица, аз съм бил вече излязъл из утробата на последната решаваща инстанция, но както виждате, и досега не се явявам на бял свят. Не можете ли вие да напомните с няколко думи във вашия вестник за моето съществуване и да дигнете бариерата, която ми пречи да вляза в живота?

Раздвижен от най-разнообразни вътрешни импулси, главният редактор стана от креслото си и се вгледа вторачено в бледото лице на госта.

— Другарю въпрос — произнесе строго той, — искрено скърбя, че не ще мога да ви помогна. Вашият случай е наистина достоен за съчувствие, но позволете ми да забележа, че всяка крушка си има опашка. Първо, отде знаете защо ви бавят? Второ, да не мислите, че само вие се намирате в зрителното поле на държавното внимание? И, трето, кой ще ни гарантира, че в момента, когато ние се застъпим публично за вас, в същото време нашият събрат „Държавен вестник“ няма да излезе с очакваното постановление? И хайде давай след това обяснения, пиши опровержения и тъй нататък. Как си я представяте вие таз работа, а?

И главният редактор се отпусна отново в креслото и продължи със същия неумолим тон:

— Не, другарю въпрос, не искайте от нас такова застъпничество, което излиза от рамките на полезната критика и намирисва на непозволено ходатайство. Толкова сте чакали, ще почакайте още някой ден.

— Но скоро ще стане година — промълви мрачно гостът.

— Така е. Вие не сте на пъпа на събитията. Ще имате търпение, ще дойде и вашият ред.

Мъченикът въпрос напусна кабинета на главния редактор с дълбоко огорчение, но все пак твърдо решен да се бори докрай срещу несправедливото му задържане по чекмеджетата. Макар и да съзнаваше, че не стои на пъпа на събитията, той търсеше законното си право на живот и съвсем естествено искаше да се яви час по-скоро на бял свят.

Затова, като тръгна из редакционните помещения, въпросът се прокрадна в някаква безлюдна стая с пишеща машина и тук си позволи небивало своеволие. Той грабна от една масичка къс хартия и с трескава бързина натрака на машината няколко реда. После си сложи шапката-невидимка, спусна се долу в печатницата и подхвърли пред стария словослагател бай Станчо пригответното за печат съобщение.

— Хей, затваряйте там прозорците! — извика бай Станчо, като помисли, че падналата пред него хартийка е подухната от вятъра.

На следната утрин познатият ни вече главен редактор седеше в кабинета си и сърбаше с наслада току-що донесеното кафе, разгърнал най-новия брой на собствения си вестник. Прясно отпечатаните страници излъхваха оня упоителен мирис на печатарско мастило, който буди у истинския журналист същото приятно чувство, каквото изпитва, да речем, старият пенсионер от миризмата на камфора или източноправославният поп от уханието на тамяна.

Като вдъхна дълбоко аромата на свежото печатно слово, главният редактор зарея любознателен поглед по стройните колони и изведнъж се вцепени. В горния десен ъгъл на втора страница се мъдреше под голямо заглавие, с курсивни букви, следното съобщение, проникнало контрабанда във вестника:

ПО ОНЯ ВЪПРОС

Наближава една година, откакто оня въпрос се търкаля немил-недраг из едно учрежденско тресавище без всякакви изгледи да се измъкне скоро оттам. Като имаме пред вид преизпълнението на плановете и наднормените постижения в много сектори на нашия живот, ние с основание питаме: докога ще се търпи неоправданото

разтакаване на поменатия въпрос и трябва ли ние лично да занимаем с него някое по-горно място?

Главният редактор дълго седя в недоумение пред дръзкото антрефиле, сетне с нервен жест събори празната кафена чашка пред себе си и объркано започна да натиска по бюрото разните електрически звънци.

Скоро кабинетът се изпълни с пъстър редакционен свят: редактори и репортьори, коректори и машинописки.

— Кой е допуснал това съобщение в днешния брой? — фучеше главният редактор и пляскаше вестника с една металическа линия.

Всички блещеха очи и не разбираха какво е станало.

— Да, да, ей това съобщение! И то — с курсив!

Събраните редакционни работници гледаха озадачено вестника и с най-непресторена невинност отхвърляха всяко подозрение в съучастничество. След като се изказаха различни мнения и предположения, на края донесоха папката с материалите и установиха безспорната истина, че съобщението бе написано на стария редакционен „Континентал“, чиято повредена буква „т“ личеше ясно върху бележката. Оставаше неразгадаема само тайната — как бе попаднало това съобщение между другия материал и кой беше неговият автор.

Когато остана отново сам в кабинета си, главният редактор си спомни за вчерашното необикновено посещение, ала тутакси отхвърли проблесналата нелепа мисъл, че оня смахнат чудак — въпросът! — лично е написал бележката и ловко я е промъкнал във вестника. Но всъщност какво страшно имаше в появата на това антрефиле? Та нали тъкмо печатът, тъкмо неговият вестник трябваше да посочва и да бичува нередностите? Постепенно главният редактор се успокои и дори започна да изпитва някакво смътно удовлетворение от своята бавно пробуждаща се гражданска смелост.

Но да видим какво стана с оня въпрос. След дръзките си похождения той побърза да се върне в голямото сиво учреждение, отдето бе излязъл, и да се прибере в тъмното задушно чекмедже. Той вярваше, че след като бе алармирал обществото за незавидната си

участ, най-после все някой щеше да му помогне и да го изхвърли на обетования бряг.

С тая непоколебима вяра в крайното възмездие въпросът живя още много месеци. Понякога подът на канцеларията окуражително скърцаше, чуваха се приближаващи стъпки и нашият страдалец мислеше с разтупкано сърце (да, той имаше сърце!), че ей сега нечия спасителна ръка ще издърпа чекмеджето и ще го извади навън.

Но стъпките отминаваха и наоколо наставаше предишната мъчителна тишина.

* * *

И сред тая мъчителна тишина по едно време наистина се намериха смелчаци, които решиха да се обърнат към по-горното място.

Един ден с неоспоримия авторитет на обществена сила една тричленна делегация влезе в сградата на висшестоящата инстанция и се озова пред гардеробното преддверие, където се издаваха и пропуските.

Тримата делегати представиха най-напред паспортите си, но после, като подадоха шапките си и поискаха да отминат нататък, за тяхна най-голяма изненада гардеробиерката ги покани да оставят и главите си.

Изумени до немай-къде от това нелепо искане, достопочтените граждани помислиха, че не са чули добре, и тръгнаха към асансьора, ала жената в черната престилка енергично ги спря.

— Моля, другари, дайте си и главите! — повтори тя и протегна ръце.

— Но вие подигравате ли се с нас? — озъби се един от тримата, който изглеждаше водач на делегацията.

— Никой не се подиграва — поясни спокойно гардеробиерката. — Такова е нареждането. Заедно с шапката да се оставя и главата.

Възмутените посетители успяха да се свържат с главния секретар на учреждението и след дълги разправи и обяснения сполучиха да го убедят, че главите им са крайно необходими, за да могат да изпълнят достойно възложената им задача. Така, със запазени на раменете глави,

тримата делегати се издигнаха с асансьора и се отправиха по опънатия мек килим към възделеното по-горе място.

Шефът седеше на старинен стол с лъвски крака и с високо облегало, което се издигаше няколко педи над главата му и символизираше високото му обществено положение. Отговорното държавно лице посрещна гостите с видима благосклонност, понадигна се от стола и подаде на всекиго по два пръста от могъщата си десница. После делегацията се разположи в удобните кресла край писмената маса и с подobaваща сериозност обясни целта на своето посещение.

Във вълнуващите си изказвания и тримата представители на общественото мнение единодушно подчертаха, че са дошли да изпълнят своя граждански дълг и да се застъпят за незабавното уреждане на оня въпрос, който е станал вече пословичен със скандалното си протакане. Въпросът, казаха те, наистина не е съдбоносен от гледище на висшите държавни интереси, но е кръвно свързан с живота на стотици обикновени хора, които с нетърпение очакват неговото разрешаване. И като се позоваха на някои поучителни съждения и принципи, делегатите се спогледаха със задоволство, чувствувайки, че са изчерпали всичката убедителност на умните си глави и че повече няма какво да кажат.

През всичкото време високопоставеният държавен мъж слушаше гостите с одобрително кимане на глава и когато те млъкнаха, той стана от старинния стол (облегалото продължаваше да стърчи над главата му), благодари за отправените към него сигнали и обеща, както се казва на служебен език, „да направи потребното“. И за да не бъде голословен, още в присъствието на тримата делегати шефът натисна някакъв звънец и след малко в кабинета влезе един странен човек с глава на плъх и с папка под мишница и се изправи пред дъбовата писмена маса.

— Другарю началник — рече тежко шефът, — вземете всички мерки за най-бързото придвижване на оня въпрос и ми докладвайте какво е направено.

Началникът подигна плъхската си муцуна, помириса във въздуха, поклони се и излезе.

Така завърши срещата с отговорното лице и делегацията напусна кабинета му със сигурната вяра, че най-после оня въпрос ще се яви на бял свят.

Като слязоха да си вземат шапките, тримата народни пратеници забелязаха в гардероба две човешки глави, сложени като гърнета на една широка лавица. На едната глава бе нахлупена обикновена сива шапка, а на другата — зеленикав каскет и тъкмо тая глава с каскета намигваше някак присмехулно с лявото око. Явно беше, че неизвестни посетители се бяха подчинили на приетия ред и бяха оставили главите си в гардероба заедно с шапките. Но каква ли работа биха могли да свършат тия посетители без глави? Може би те щяха да представят писмени молби и изложения или пък по друг някакъв начин щяха да се обяснят.

Както и да е, тримата наши делегати бяха предоволни, че не дадоха главите си на гардероба, защото само благодарение на тях те можаха да убедят високопоставеното лице да съдействува за окончателното уреждане на оня въпрос.

* * *

Плъхоподобният началник натисна един звънец и в стаята му се яви колегата подначалник със същата плъхска физиономия и с папка под мишница. Двамата дигнаха глави и помирисаха въздуха, после единият изцвъртя и другият изцвъртя. Нямаше съмнение, че на своя плъхски език те заговориха за оня въпрос.

Подначалникът се прибра в стаята си и натисна звънеца пред себе си. Дойде колегата референт от същата плъхска порода и по оня въпрос се разнесе отново познатото взаимно цвъртене.

От своя страна референтът повика пак със звънец четвърта плъхоподобна фигура — и тъй нататък, и тъй нататък.

Отваряха се многобройни врати на тоя безкраен учрежденски лабиринт, задръстен от пода до тавана с купища книжа, и от стая в стая влизаха и излизаха полухора-полуплъхове, които разнасяха като сизифовски камъни тежки папки и преписки.

В началото на нашия разказ ние казахме, че крилатото време прескачаше като лудо дните, седмиците, месеците. Но в това огромно учреждение времето бе застинало като пихтиеста маса и неговият бърз бяг не се чувствуваше. По стаите и коридорите едва мъждееха с белезникави циферблати часовници без стрелки, които потракваха

лениво и сякаш плетяха някаква лепкава паяжина на вечността. И докато навън животът кипеше в шеметен ритъм, тук, в пихтията на съсиреното време, сновяха безброй плъхоподобни хора, надигаха остриете си муцуни в спарения от книжата въздух и тяхното противно цвъртене огласяше злокобно дълбоката тишина...

Изведнъж някой издърпа чекмеджето и измъкна преписката на оня въпрос, цяла позеленяла от мухъл.

И тръгна тая преписка от ръка на ръка и стигна до началника, после пое обратния път и около нея пак се събираха комисии, обръщаха я отгук-оттам, душеха я ненаситните плъхски муцуни и възбудено цвъртяха.

Преписката агонизираше и един ден оня въпрос, загубил сетни сили от подмятане и премятане, потъна отново в някакво чекмедже.

* * *

Постепенно хората в живия живот забравиха, че оня въпрос изобщо е съществувал. Общественото мнение се насочи в друга посока и само някои беловласи старци все още помнеха, че е било време, когато е ставало дума за някакъв въпрос. Но старците говореха с неясни и отвлечени слова, както се разказва легенда.

А щом хората престанаха да го споменават и съвсем го забравиха, оня въпрос загуби жизнените си сокове, посърна и като есенен лист, отвян от студения вятър, изчезна завинаги в гълбините на сивото каменно учреждение.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.